

Dne 1. ledna 2022 vešel v účinnost zákon č. 418/2021 Sb., kterým se novelizuje zákon o Policii České republiky, zákon o Celní správě České republiky, zákon o obecní policii a zákony související.

Policisté a celníci získali nové oprávnění vyžadovat při kontrole vozidla zaplacení dosud neuhrazené pravomocné pokuty za dopravní delikty.

Pokud **policisté či celníci** při kontrole vozidla zjistí, že řidič nebo provozovatel vozidla nezaplatil splatnou pravomocně uloženou pokutu dle zákonů o silničním provozu, zákona o silniční dopravě nebo zákona o pozemních komunikacích (za tzv. „dopravní delikty“), mohou nově požadovat na místě kontroly její uhrazení. V případě, že by pokuta nebyla na místě uhrazena, mohou zadržet tabulky registrační značky vozidla nebo zabránit odjezdu vozidla tzv. botičkou.

Na základě pozměňovacího návrhu poslanců získali obdobné oprávnění i strážníci obecní policie.

Toto oprávnění je však omezeno na splatné neuhrazené pokuty za dopravní delikty, které byly spáchány na území obce, která zřídila obecní policii (nebo je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy podle § 3a zákona o obecní policii), pokud byla pokuta uložena orgánem obce a nedoplatek nebyl předán k vymožení celnímu úřadu v režimu dělené správy.

1. Na jaké nedoplatky se tedy nová právní úprava vztahuje?

Na nedoplatky, u nichž je současně splněno, že se jedná o

- nedoplatky na pravomocně uložených pokutách, které nebyly uhrazeny do data splatnosti, s výjimkou nedoplatku, u něhož bylo povoleno posečkání jeho úhrady nebo rozložení úhrady na splátky
- nedoplatky **řidiče** (fyzické osoby) nebo **provozovatele vozidla** (fyzické, fyzické podnikající i právnické osoby)
- nedoplatky na pravomocných pokutách uložených **podle některého z těchto 3 zákonů**
 - **zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu**, ve znění pozdějších předpisů (*např. za překročení nejvyšší dovolené rychlosti, jízdu na červenou, nesprávné parkování, telefonování za jízdy, předjíždění vozidla tam, kde je to zakázáno, nedání přednosti, porušení omezení jízdy některých vozidel, přestupky v rámci objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla a další*)
 - **zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích**, ve znění pozdějších předpisů (*např. za užití zpoplatněné komunikace bez uhrazení mytného nebo časového poplatku, za řízení přetíženého vozidla a další*)
 - **zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě**, ve znění pozdějších předpisů (*např. za nevedení záznamů o době řízení, bezpečnostních přestávkách a době odpočinku, předložení neplatného dokladu, přestupky spojené s přepravou nebezpečných látek a další*)

2. Jaké oprávnění má policista (celník, strážník obecní policie)?

- Požadovat při kontrole motorového vozidla po řidiči kontrolovaného vozidla uhrazení jeho nedoplatku i nedoplatku provozovatele tohoto vozidla. A to i v případě, kdy není policista (celník, strážník) ze zákona oprávněn zadržet registrační značku nebo zabránit odjezdu vozidla (např. u vozidel integrovaného záchranného systému – např. sanitky, vozidla Policie ČR, dále diplomatického vozidla, vozidla obecní policie apod.).
- Pokud není nedoplatek uhrazen na místě kontroly motorového vozidla, je policista (celník, strážník) oprávněn přikázat řidiči jízdu na nejbližší vhodné místo z hlediska bezpečnosti a plynulosti silničního provozu a zadržet tabulky registrační značky vozidla nebo zabránit odjezdu vozidla tzv. botičkou.

3. Jakým způsobem je možné uhradit nedoplatek na místě kontroly?

Policista nebo celník je povinen umožnit řidiči uhradit nedoplatek na místě kontroly jak v hotovosti, tak bezhotovostním převodem, k němuž je dán platební příkaz prostřednictvím platební karty (tj. prostřednictvím platebního terminálu).

Strážník obecní policie je povinen umožnit úhradu na místě kontroly buď v hotovosti, nebo bezhotovostním převodem, k němuž je dán platební příkaz prostřednictvím platební karty, je-li strážník vybaven platebním terminálem. Rozdílná úprava je dána zejména rozdílným technickým vybavením policistů a celníků na jedné straně a strážníků obecní policie na straně druhé.

4. Co když neuhradím nedoplatek na místě kontroly?

Pokud není nedoplatek na místě kontroly uhrazen, zadrží policista (celník, strážník) tabulky registrační značky motorového vozidla nebo zabrání odjezdu motorového vozidla botičkou.

Policista (celník, strážník) nemusí zadržet registrační značku nebo zabránit odjezdu motorového vozidla, pokud vyhodnotí, že jde o případ hodný zvláštního zřetele (viz bod 7).

Tabulky registrační značky na výzvu policisty (celníka, strážníka) odmontuje a vydá řidiči vozidla. Pokud je odmítne vydat, odejme je policista (celník, strážník) sám (viz bod 14).

5. Co když chci nedoplatek na místě uhradit, ale nemám u sebe hotovost ani platební kartu?

V tom případě Vám budou s největší pravděpodobností zadrženy registrační značky vozidla nebo použita botička.

6. Jak a kde mohu nedoplatek uhradit dodatečně?

Za nejvhodnější způsob považujeme uhrazení nedoplatku na služebně, kde jsou uloženy tabulky registrační značky, a to v hotovosti nebo prostřednictvím platebního terminálu.

Nedoplatek je také možné uhradit u celního úřadu. Na služebně, kde jsou uloženy tabulky registrační značky, pak prokážete úhradu nedoplatku potvrzením od celního úřadu.

Nedoplatek můžete ve výjimečných případech uhradit též bezhotovostním převodem na příslušný účet správce daně. Číslo účtu příslušného správce daně zjistíte buď po kvalifikovaném přihlášení do cPortálu Celní správy České republiky (<https://cportal.celnisprava.cz/>) nebo na webových stránkách Celní správy České republiky (Jak správně zaplatit daň celnímu úřadu | Celní správa ČR (celnisprava.cz)).

Na služebně, kde jsou uloženy tabulky registrační značky, pak prokážete úhradu nedoplatku. Uhrazení nedoplatku bezhotovostním převodem na příslušný účet správce daně se prokazuje předložením potvrzení o platbě vystaveného bankou nebo výpisem z bankovního účtu, o kterém není pochyb. V případě pochybnosti o pravosti výpisu může být vrácení tabulek registrační značky (uvolnění vozidla) pozdrženo do doby úhrady nedoplatku, tj. do doby připsání částky na příslušný osobní daňový účet.

7. Co jsou případy hodné zvláštního zřetele a kdo o nich rozhoduje?

Jedná se o případy založené na zásadě přiměřenosti (§ 11 zákona o Policii České republiky, § 19 zákona o Celní správě České republiky, § 6 zákona o obecní policii), které mají zmírnit nepřiměřený dopad zejména na třetí osoby. To ovšem nic nemění na tom, že pokuty je třeba uhradit.

Např. pokud je ve vozidle přepravována osoba, která je držitelem průkazu ZTP nebo ZTP/P, děti, osoby, u nichž je vzhledem k věku či momentálnímu zdravotnímu stavu snížena mobilita, jsou-li ve vozidle v rámci silniční dopravy prováděné pro vlastní nebo cizí potřeby za účelem podnikání přepravovány osoby, živá zvířata, rychle se kazící zboží nebo nebezpečný náklad apod.

O tom, zda policista (celník, strážník) s odkazem na okolnosti hodné zvláštního zřetele nevyužije své oprávnění, rozhoduje ten, kdo kontrolu provádí po vyhodnocení aktuální situace.

Policista (celník, strážník) nemusí např. vyhodnotit případ jako okolnost hodnou zvláštního zřetele, pokud je vozidlo přepravující živá zvířata kontrolováno v místě vykládky, vozidlo přepravující mladistvého ve věku 14 let v místě bydliště, přepravu nákladu umístěného na přívěsu je možné zajistit jiným motorovým vozidlem apod.

Každý případ bude tedy posuzován individuálně s přihlédnutím k judikatuře a interním aktům řízení Policie ČR (Celní správy ČR, obecní policie). O nevyužití oprávnění sepiše policista (celník, strážník) úřední záznam a uvede důvody nevyužití oprávnění.

8. Jak se dozví provozovatel vozidla, že vozidlu byly zadrženy tabulky registrační značky nebo vozidlo dostalo tzv. botičku?

Pokud není řidič kontrolovaného motorového vozidla zároveň jeho provozovatelem, vyrozumí policista (celník, strážník) provozovatele vozidla.

V případě, že má provozovatel zřízenou datovou schránku, zašle policista (celník, strážník) vyrozumění o zadržení registrační značky nebo použití botičky do jeho datové schránky. V ostatních případech zašle vyrozumění doporučeným dopisem, emailem se zaručeným elektronickým podpisem.

Policista (celník, strážník) může vyrozumět provozovatele vozidla také telefonicky, pokud řidič vozidla sdělí nebo např. z dokladů k nákladu vyplývá telefonní kontakt na provozovatele vozidla, a nebrání tomu jiné důvody (např. provozovatel vozidla nehovoří úředním jazykem České republiky). O tomto způsobu vyrozumění se provede úřední záznam.

Vyrozumění se podle zákona provede pouze tehdy, pokud je to bez zbytečných obtíží možné. Vyrozumění se neprovede zejména, pokud řidič vozidla odmítne sdělit kontakt na provozovatele, nepředloží ke kontrole doklady, v nichž je uvedena adresa, e-mail, telefon nebo jiný kontakt na provozovatele nebo tyto údaje není možné zjistit z registrů veřejné správy České republiky.

9. Co když budu kontrolován vzápětí po úhradě nedoplatku?

Databáze nedoplatků Celní správy ČR (CEPAN) je aktualizována 1x za 24 hodin. K tomu je třeba přičíst dobu samotného převodu hotovostních i bezhotovostních plateb. Proto doporučujeme mít při sobě minimálně 24 hodin potvrzení nebo jiný doklad o uhrazení nedoplatku.

V případě, že byl uhrazen nedoplatek provozovatele vozidla, který není zároveň řidičem, doporučujeme pořídit kopii potvrzení nebo jiného dokladu o úhradě nedoplatku do každého vozidla, jehož je provozovatelem.

10. Vztahuje se oprávnění policistů (celníků, strážníků) i na vozidla, s nimiž nebyl spáchán přestupek?

Ano, to se může stát. Nedoplatky nejsou evidovány podle registrační značky, ale podle osoby řidiče nebo provozovatele, která má nedoplatek. Je tedy vhodné si (zejména v případě řidiče, který není provozovatelem vozidla) ověřit, že nemá nedoplatky.

11. Kde si mohu ověřit, že nemám nedoplatek?

Podle toho, kdo je kontrolním orgánem

- **Pokud je kontrolním orgánem policista nebo celník**, ověřuje při kontrole vozidla existenci nedoplatku řidiče nebo provozovatele na pravomocné pokutě za dopravní delikty v databázi nedoplatků Celní správy ČR (informační systém CEPAN).

Podle § 151 daňového řádu si může každý požádat o potvrzení o stavu svého osobního daňového účtu, kde jsou zaznamenány i nedoplatky za dopravní přestupky, a to buď u kteréhokoliv **celního úřadu** (<https://www.celnisprava.cz/cz/Stranky/kontakty-na-celni-urady.aspx>) nebo on-line **prostřednictvím cPortálu** (<https://cportal.celnisprava.cz/>).

Přihlášení do cPortálu je možné

- a) fyzické osoby

- prostřednictvím e-identity. Pro přihlášení prostřednictvím e-identity je možné použít elektronický občanský průkaz s čipem, který je vydáván od 1. 7. 2018 nebo
 - přihlášením pomocí uživatelského účtu národní identitní autority NIA *(v případě cizinců je třeba identitu ověřit s využitím databází jiných členských států)*
- b) právnické osoby se mohou přihlásit do cPortálu přes přístupové údaje do datové schránky.

Nedoplatky na pravomocných pokutách uložených orgánem obce je možné zjistit **v informačním systému CEPAN pouze v případě, že obec předá nedoplatek k vymáhání celnímu úřadu do tzv. dělené správy.**

➤ **Pokud je kontrolním orgánem strážník obecní policie**

Jestliže obec nedoplatek do dělené správy nepředala a vymáhá ho sama nebo prostřednictvím třetí osoby, je zjištění nedoplatku obtížné, neboť neexistuje centrální evidence nedoplateků všech obcí. Působnost strážníka obecní policie je omezena na obec, kde se přestupek stal a která obecní policii zřídila, nebo na obec, která uzavřela s jinou obcí veřejnoprávní smlouvu podle § 3a zákona o obecní policii^{*)} (zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů).

Nedoplatky na pokutách uložených orgánem obce jsou tedy evidovány pouze v rámci této obce, případně mohou být sdíleny na základě veřejnoprávní smlouvy podle § 3a zákona o obecní policii. Policista ani celník k nim přístup nemají.

**) Na základě této smlouvy si může obec „půjčit strážníky jiné obce“ (obec může uzavřít s jinou obcí v témže kraji smlouvu, na jejímž základě bude obecní policie této obce vykonávat dohodnuté úkoly stanovené zákonem o obecní policii nebo zvláštním zákonem na území obce či obcí, které obecní policii nezřídily a jsou smluvní stranou smlouvy).*

12. Které nedoplatky, na něž se vztahuje nová právní úprava, jsou evidovány v informačním systému CEPAN?

Jedná se o nedoplatky na splatných, pravomocně uložených pokutách za dopravní delikty (podle 3 zákonů – viz bod 1)

a) **uložených celním úřadem** nebo

b) **předaných k vymáhání celnímu úřadu do tzv. dělené správy**

Pokuty předané k vymáhání obecnímu správci daně (do tzv. „dělené správy“) jsou

- pokuty uložené policistou příkazem na místě, které nebyly uhrazeny na místě, ani ve stanovené době 15 dnů *(s příkazem na pokutu na místě nezaplacenou obdržel přestupce zpravidla složenku k úhradě)*
- pokuty uložené obecním úřadem obce s rozšířenou působností *(zpravidla přestupkovou komisí),*
- pokuty uložené strážníkem obecní policie příkazem na místě, které nebyly uhrazeny na místě, ani ve stanovené době.

13. Co když jsem přesvědčen o tom, že nemám žádný nedoplatek nebo nesouhlasím s jeho výší?

Jako prostředek ochrany proti existenci nedoplatku nebo jeho výši může jak řidič, tak provozovatel vozidla uplatnit námitku podle § 159 daňového řádu. Námitka se uplatní ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy se o úkon dozvěděl, a to u správce daně, který úkon provedl (tj. u celního úřadu, u něhož je nedoplatek evidován, nebo – v případě strážníka obecní policie – u obce, kde je nedoplatek evidován). Správce daně námitku posoudí a rozhodne o ní.

14. Co když mi hrozí v souvislosti se zadržením registrační značky nebo s použitím tzv. botičky škoda na vozidle nebo nákladu nebo si při sundávání tabulky registrační značky poškodím vozidlo?

Případné škody způsobené v souvislosti se zadržením tabulek registrační značky nebo s použitím tzv. botičky, škody způsobené omezením užívání vozidla, náklady spojené s jízdou na určené místo i s odstavením vozidla jdou k tíži osoby, která má nedoplatek.

Odpovědnost řidiče nebo provozovatele motorového vozidla za vozidlo, náklad a přepravované osoby není zadržením tabulek registračních značek nebo použitím tzv. botičky dotčena.

Odpovědnost policisty nebo celníka vzniká pouze tehdy, pokud by škoda vznikla nesprávným úředním postupem.

15. Kdy lze vrátit tabulky registrační značky nebo uvolnit vozidlo?

Obecně: pokud je nedoplatek uhrazen.

V případě, že má nedoplatek pouze řidič, může o odstranění tzv. botičky nebo vrácení tabulek registrační značky požádat provozovatel vozidla. Vyzvedne si je buď sám, nebo prostřednictvím jiné osoby na základě plné moci. Zmocnění ale nemůže být širší, než je oprávnění řidiče nebo provozovatele (nelze např. vrátit tabulky registrační značky řidiči, pokud má nedoplatek, i kdyby ho k jejich převzetí provozovatel zmocnil).

Řidič vozidla je oprávněn vyzvednout si zadržené tabulky registrační značky nebo se domáhat odstranění tzv. botičky pouze tehdy, když ani on, ani provozovatel vozidla nemají žádné nedoplatky na splatných pravomocných pokutách za dopravní přestupky (podle 3 zákonů – viz bod 1).

16. Co když si v případě zadržení tabulky registrační značky zažádám o novou registrační značku?

To bychom opravdu nedoporučovali. Podáním žádosti o novou registrační značku byste se dopustili přestupku proti pořádku ve státní správě vyskytující se na více úsecích státní správy podle § 2 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, za který hrozí pokuta až 50 tisíc Kč. Vydat registrační značku je totiž možné pouze tehdy, byla-li odcizena, ztracena nebo zničena.

Stejně tak bychom nedoporučovali řízení vozidla bez registračních značek nebo s tabulkami registrační značky, která nebyla vozidlu přidělena. Za tento přestupek hrozí pokuta 5 000 až 10 000 Kč a zákaz činnosti od 6 měsíců do jednoho roku.